

Избор Мелентија Вујића за епископа тимочког

Мелентије, у мирјанству Љубомир Вујић, рођен је 27. јула 1857. године, од оца Живојина и мајке Ане¹ у селу Осеченица, срез Колубарски, округ Ваљевски. Основну школу је завршио у селу Крчмару 1870. године, а два разреда гимназије у Београду 1874/75. године с врло добрим успехом. Јуна 1876. године одлази у манастир Боговађу а почетком 1877. године у манастир Враћевшницу, где га је упутио Митрополит да се спрема за монашки чин. Замонашио га је настојатељ манастира Враћевшнице Гаврил 25. јуна 1877. године. Сутрадан, 26. јуна митрополит Михаило рукоположио га је за јерођакон. Као јерођакон био је писар два до три месеца при војном магацину у Горњем Милаповцу. За јеромонаха рукоположио га је епископ жички Вићентије 11. децембра исте године. По својој жељи, Митрополитовој и арх. Фирмилијана ступио је 1879. године у београдску Богословију. За време школовања примао је у почетку од манастира Враћевшнице по 30 а затим 24 динара месечно. Зато је био приморан да замењује у црквеним дужностима београдске свештенике. Доста му је помогао да заврши Богословију војни свештеник Коста Рушчуклић. Богословију је завршио 1883. године са врло добрим успехом. За ово време био је осам месеци старешина манастира Раковице, одакле је премештен у манастир Враћевшницу, где је претрпео душевне и телесне муке, гоњен од председника београдске Конзисторије.

---

¹ У Хиландарској заоставштини епископа Мелентија сачуван је извод из књиге рођених цркве крчмарске Љубомира Вујића (Архив Србије, ЕпМ – 1).

Јула 1884. године одлази у Рушчук (Бугарска), где се нашао са митрополитом Михаилом. Августа 1884. одлази са митрополитом Михаилом у Русију, чијим заузимањем се уписује у Духовну академију. Митрополит му је обезбедио стипендију руског Св. синода и сам га је повчано помагао. Захваљујући митрополиту Михаилу он је једини од странаца примљен у општежиће Академије. Ни од кога другог, па ни од српске државе, није примио ни аспре за време боравка у Русији.

Духовну академију је завршио 1888. године са степеном кандидата богославља. Јуна 1888. године вратио се у Србију. Да би избегао непријатности са неканонском јерархијом и да би помогао народу под Турцима, одлази у Стару Србију. У Призрен је стигао 31. октобра 1888. године. Са њим је био Васа Стојковић (доцнији протосинђел Виктор), који је остао до маја. Био је професор Богословије у Призрену до 1. априла 1889. године, а од тада је вршио дужност ректора до 10. новембра 1891. године. За време његовог ректорства, уз подршку митрополита Михаила, извршене су измене у плану и програму призренске Богословије. Уведени су нови предмети, повећан број часова појединих предмета, трајање школовања повећано са 3 на 6 година, повећан је број наставника, број ученика се кретао и до 140, заведено је општежиће, ђаци су униформисани, професорима и учитељима су повећане плате, односи између народа и школе су побољшани као и односи са призренским митрополитом, послато је више ученика и ученица у Београд, Цариград и Кијево ради вишег образовања. Заједно са српским послаником у Цариграду Стојаном Новаковићем отвара српску штампарију где је штампан Календар "Голуб", као и друге књиге за српски народ. Штампање овог календара је од великог значаја јер су њиме потиснути из Старе Србије бугарски календари.

Мелентије је често путовао по Старој Србији ради прегледа манастира, цркава и школа. Ишао је и у Свету Гору. На позив митрополита Михаила октобра 1891. године долази у Београд, где је 7. новембра исте године произведен за архимандрита, а 10. новембра је посвећен за епископа.²

Управо на истој седници Архијерејског сабора на којој је прихваћена оставка проте Милутина Стокића на избор за тимочког епископа, изабран је Мелентије Вујић.³ Избор је једноглас-

² Аутобиографија Мелентија Вујића (Архив Србије, ПО-К-30, бр. 42).

³ Весник СЦ, Година II, 1891, стр. 1060.

по примљен и од Владе и Краљевских намесника. Тако је питање попуњавања Тимочке епархије скинуто са дневног реда.

Указ о постављењу Мелентија за епископа Тимочке епархије издат је 10. новембра 1891. године. Указ у целини гласи:

У Име
Његовог Величанства
АЛЕКСАНДРА I
по милости Божјој и вољи народној
КРАЉА СРБИЈЕ
Ми Краљевски Намесници

На предлог Нашег Министра просвете и црквених послова постављамо: за епископа епархије тимочке, господина архимандрита МЕЛЕНТИЈА, који је према пропису чл. 23 закона о црквеним властима источно православне цркве у Краљевини Србији, изабран, и, по одобреном од Нас избору, данас посвећен за епископа.

Наш Министар просвете и црквених послова нека изврши овај указ.

10. новембра 1891. године
у Београду

Јов. Ристић
Коста Протић
Јован Бели-Марковић⁴

Министар
просвете и црквених послова
Андра Николић

Резиденција му је била у Зајечару. Као епископ био је необично радан, миран и свакоме приступачан. Водио је рачуна о сиротињи па је тиме дао пример својим свештеницима. Често је на старим књигама остављао записе о важнијим догађајима, што је за нас данас драгоценост.

Нарочито се трудио на грађењу цркава, јер се само преко богомоља и свештенства успешно могло борити и по селима и по градовима против сујеверја, враџбина, бајања и гатања. Његовим настојањем подигнуте су и обновљене цркве: у Сипу, Костолу, Подвршкој, Манастирици, Слатини, Уровици, Видровцу, ман. Букову (обновљена), Радујевцу, Глоговици, Сиколу, Салашу, Бруснику, Трнавцу, Вражогрнцу, Грљану, Заграђу, Леновцу, Планиници, Црнајки, Горњанима, Рудној Глави, Мосни као и неке цркве у књажевачком и сокобањском срезу.⁵

⁴ АС МПс-Ц-1891, Б-3221, ЦБр. 1582.

⁵ Споменица тимочке епархије 1834-1934, Ср. Карловци 1934, стр. 17.

Мелентије је познат и као богословски писац. Навешћемо само неке његове радове: 1) *Историјске заслуге свештенства оба реда у служби св. Православља и народа свога*, Београд 1900; 2) *Књиге за народ религиозно-моралног садржаја* (од којих су познате четири, прва у Зајечару 1894, четврта у Београду 1897); 3) *О часном крсту Христовом и крсном знаку*, Весник СЦ, 1894; Лист "Духовна зрнца" (под уредништвом Хаџи-Видојковића); 4) *Питања и одговори из пастирске праксе*, Гласник СЦ, 1905; 5) *Варнавина посланица*, Гласник СЦ, 1905; 6) *Правилник. Помоћна богослужбена књига, у две свеске* (друга у Зајечару 1907); 7) *Катихизис за народ и разговор о хришћанској православној вери*, Зајечар 1909.⁶

На његов захтев пензионисан је 1911. године. Повукао се у Свету Гору, где је умро 10. новембра 1921. године.

У Цару
 Николају Великолепому
 Александра I.
 на милости Вашеј и Вашеј царској

Краља Србије
 Ми Православни Патријархији
 На предлог Вашеј патријаршijske и црквене
 власти православној

за милости Вашеј царској и милости Вашеј
 патријаршijske Мелентија, који је, према предлогу
 за 20 година у црквеној влади православној
 цркви у Краљевини Србији, изадрао, и, по одобреном од
 Вас избору, данас изабран за истогота.

Ваше патријаршijske и црквене власти
 неће издати овај указ.

10 новембра 1894. г.
 у Београду

Патријарх
 православној цркви,
 Аутократор

 Је.
 Мелентије
 Патријарх православној цркви

Указ краља Александра I о именовану епископа Мелентија

⁶ Исто, стр. 17-18.